

Fauna kózkowatych (*Coleoptera, Cerambycidae*) Beskidu Niskiego

Longhorn beetles fauna (*Coleoptera, Cerambycidae*) of Beskid Niski Mts.

DANIEL KUBISZ, JACEK HILSZCZAŃSKI

Katedra Entomologii Leśnej AR, al. 29 Listopada 46, 31-425 Kraków

ABSTRACT. From Beskid Niski Mts. (an eastern part of Polish Carpathians) 75 species of longhorn beetles have been listed and assigned to 10 zoogeographical groups. Fifty two of them have for the first time been recorded from the mentioned area. For *Anastrangalia reyi*, *Cerambyx scopoli*, *Rosalia alpina*, *Ropalopus ungaricus*, *Cyrtoclytus capra* and *Menesia bipunctata* collecting sites are described in detail.

Kózkowate (*Cerambycidae*) należą do tych rodzin chrząszczy, których występowanie w Polsce jest dość dobrze zbadane. Stan poznania fauny poszczególnych regionów jest jednak niejednolity; niektóre obszary były terenem obserwacji przez wiele lat ale są również i takie, które dotychczas badane nie były. Należy do nich Beskid Niski, jedyny już chyba obszar polskich Karpat, którego fauna *Cerambycidae* nie była dotąd przedmiotem badań faunistycznych. W opracowaniu niniejszym starano się uzupełnić tę lukę; może ono stanowić wstęp do dokładniejszych badań tego niezmiernie ciekawego pod względem przyrodniczym obszaru.

Beskid Niski leży na największym obniżeniu łuku Karpat, stanowiąc obszar przejściowy pomiędzy Karpatami Zachodnimi a Wschodnimi. Od zachodu jego granicę wyznacza Przełęcz Tylicka i dolina rzeki Białej, a od wschodu Przełęcz Łupkowska z doliną Osławy. Północna granica Beskidu Niskiego przebiega wzdłuż linii łączącej Grybów, Gorlice, Duklę, po okolice Sanoka i jest wyraźnie widoczna w miejscu gdzie strefa gór opada w pogórze. Na obszarze Beskidu Niskiego znajduje się Przełęcz Dukielska, będąca najniższą przełęczą w Karpatach (ok. 500 m n.p.m.). W odróżnieniu od sąsiednich pasm górskich Beskid Niski prawie w całości leży na terytorium Polski, przechodząc tuż za granicą w Wyżynę Ondawską. Charakterystyczną cechą Beskidu Niskiego jest tzw. dysjunkcja śródkarpacka, wiążąca się z brakiem występowania gatunków roślin pospolitych w Karpatach np. świerka *Picea abies* (L.) KARST. Średnia wysokość Beskidu Niskiego nie przekracza 700 m n.p.m., dlatego nie występują tutaj

zespoły roślinności charakterystyczne dla wyższych położeń górskich. Najbardziej rozpowszechnionymi zespołami leśnymi są tutaj występujący w piętrze pogórza zespół dębowo-grabowy *Quercus-Carpinetum* oraz w piętrze regla dolnego zespół buka *Dentario glandulosae-Fagetum* z panującą jodłą, bukiem oraz częstymi domieszkami jawora, jesionu i wiązu górskiego. Przynależność geograficzna Beskidu Niskiego nie jest do końca wyjaśniona. LENCEWICZ i KONDRACKI (1964) zaliczają go w całości do Beskidu Zachodniego. Z punktu widzenia geobotaniki wyróżnia się cztery warianty granicy pomiędzy Karpatami Zachodnimi a Wschodnimi (TACIK i in., 1957): na Przełęczy Dukielskiej, co dzieli Beskid Niski na dwie części, na Przełęczy Łupkowskiej, co zalicza go do Beskidu Zachodniego, lub na Przełęczy Tylickiej, do czego zdają się przychylić autorzy cytowanej wyżej pracy. Czwartą możliwością jest pozostawienie Beskidu Niskiego jako terenu przejściowego bez określonej przynależności.

Według podziału przyjętego przez „Katalog fauny Polski” (BURAKOWSKI i in., 1990) Beskid Niski wchodzi w skład 18 krainy – Beskidu Wschodniego. Choć stanowi jego znaczną część, dane o *Cerambycidae* tego obszaru są nieliczne: wykazano stąd zaledwie 23 gatunki na 127 znanych z Beskidu Wschodniego. Większość danych o kózkowatych tej krainy opiera się bowiem na pracy TRELLI (1925), dotyczącej okolic Przemyśla. Praca ta, jak również inne doniesienia (BURAKOWSKI i in., 1990), koncentrują się na północno-wschodniej części regionu, mającej przy tym inny przyrodniczo charakter. Beskid Niski stanowi więc najmniej poznany obszar Beskidu Wschodniego.

Materiały do niniejszego opracowania zbierano głównie w latach 1987–1992, m.in. wraz z prowadzonymi na Przełęczy Dukielskiej badaniami rezerwatu „Modrzyna” (KUBISZ i in., 1991). Stwierdzone gatunki *Cerambycidae* podano w tabeli.

Spośród 71 stwierdzonych gatunków *Cerambycidae* kilka zasługuje na bardziej szczegółowe omówienie:

– *Anastrangalia reyi*: borealno-górski gatunek, notowany dotąd z nielicznych stanowisk w Polsce. Zwraca uwagę jego liczne występowanie (na kwiatach *Umbelliferae*) w okolicach Przełęczy Dukielskiej; dotąd w górach uznawano jego występowanie za rzadkie. Nowy dla Beskidu Wschodniego.

– *Cerambyx scopolii*: rzadko i sporadycznie występujący w Polsce gatunek, objęty prawną ochroną. W latach 1987 i 1990 odłowiono dwa okazy na kwiatach *Filipendula ulmaria* (L.) MAXIM. i *Umbelliferae* (leg. et coll. P. STOLZMANN, B. GRABOWSKA).

– *Rosalia alpina*: liczne występowanie tego rzadkiego chrząszcza w okolicach Przełęczy Dukielskiej świadczy o roli, jaką mało zmienione gospodarką człowieka lasy Beskidu Niskiego mogą odegrać w zachowaniu dla naszej fauny tego zagrożonego wyginięciem, prawnie chronionego gatunku. Związany ściśle z bukiem, zaliczany bywa w literaturze do elementów górskich naszej fauny. Stwierdzenia z nizin i zasięg jego głównej rośliny żywicielskiej pozwalają jednak zaliczyć *R. alpina* raczej do gatunków eurokaukaskich.

Tab. Systematyczny wykaz *Cerambycidae* stwierdzonych podczas badań w Beskidzie Niskim.
Systematic list of *Cerambycidae* recorded during the studies in Beskid Niski Mts.

L.p.	Gatunek Species	Liczba okazów Number of specimens	Stanowisko Localities	Okres odłowu imagines Catch period of imagines
1	2	3	4	5
1.	<i>Prionus coriarius</i> (L.)*	5	B,W,G	22 VII – 14 VIII
2.	<i>Oxymirus cursor</i> (L.)	11	B,Bi,G	16 – 27 V
3.	<i>Rhagium mordax</i> (DEG.)*	14	B,M,R,RW,W,G	20 V – 17 VII
4.	<i>Rhagium inquisitor</i> (L.)*	a	B,G	larwy (larvae)
5.	<i>Evodinus clathratus</i> (F.)	3	HP	6–8 VII
6.	<i>Carilia virginea</i> (L.)	3	R,S	1 VII
7.	<i>Dinoptera collaris</i> (L.)	7	B,HW,HP	5–8 VII
8.	<i>Pidonia lurida</i> (F.)	4	B,R,HP	5–8 VII
9.	<i>Nivellia sanguinosa</i> (GYLL.)	1	UG	7 VI
10.	<i>Grammoptera ruficornis</i> (F.)	3	B	11 VII
11.	<i>Pseudovadonia livida</i> (F.)	a	B,BG,R	27 VI – 5 VIII
12.	<i>Alosterna tabacicolor</i> (DEG.)	a	B,BG	28 VI – 21 VII
13.	<i>Pachytodes cerambyciformis</i> (SCHRANK)	a	B,BG,Ł,R,RW	28 VI – 7 VIII
14.	<i>Stenurella melanura</i> (L.)	a	B,G,HW,Ł,R	29 VI – 7 VIII
15.	<i>Stenurella bifasciata</i> (MÜLL.)*	9	B,G	24 VI – 26 VII
16.	<i>Stenurella nigra</i> (L.)	2	B	30 VI, 9 VII
17.	<i>Strangalina attenuata</i> (L.)	8	B,W	18 VII – 6 VIII
18.	<i>Leptura quadrifasciata</i> L.	a	B,De,J,Wa,R,W	30 VI – 10 VIII
19.	<i>Leptura maculata</i> PODA	a	B,J,Ł,R	29 VI – 6 VIII
20.	<i>Anastrangalia sanguinolenta</i> (L.)	a	B,R,T,HP	29 VI – 6 VIII
21.	<i>Anastrangalia dubia</i> (SCOP.)*	a	B,BG,Bi,R,HP	28 VI – 7 VIII
22.	<i>Anastrangalia reyi</i> (HEYD.)	a	B,T	29 VI – 21 VII
23.	<i>Brachyleptura tesserula</i> (CHARP.)*	a	B,HP,J	15 VII – 9 VIII
24.	<i>Brachyleptura maculicornis</i> (DEG.)	a	B,G	26 VI – 6 VIII
25.	<i>Corymbia rubra</i> (L.)*	a	B,Bi,G,Ł,R,W	1 VII – 13 VIII
26.	<i>Corymbia scutellata</i> (F.)*	a	B,RW,T,HP	2 VII – 7 VIII
27.	<i>Necydalis major</i> L.	2	G,HP	29 VI, 21 VII
28.	<i>Anisarthron barbipes</i> (SCHRANK)	ż	B	
29.	<i>Asemum striatum</i> (L.)	3	B,M	13 VI, 6 VII, 22 VII
30.	<i>Arhopalus rusticus</i> (L.)	11	B,M	13 VI – 9 VIII
31.	<i>Tetropium castaneum</i> (L.)	1	B	28 VII
32.	<i>Tetropium gabrieli</i> WEISE*	a	B	1 VII – 27 VII
33.	<i>Spondylis buprestoides</i> (L.)	4	B,Ł	21 V – 26 VII
34.	<i>Cerambyx scopoli</i> FUESSLY*	2	B,HP	21 VII, 28 VII
35.	<i>Rosalia alpina</i> (L.)	a	B,HP	8 VII – 9 VIII
36.	<i>Aromia moschata</i> (L.)	a	B,HP,T	18 VII – 6 VIII
37.	<i>Obrium brunneum</i> (F.)	2	B,BG	28 VI, 5 VII
38.	<i>Molorchus minor</i> (L.)	a	B,G	16 V; larwy (larvae)
39.	<i>Molorchus umbellatarum</i> (SCHREB.)	1	BG	28 VI
40.	<i>Hylotrupes bajulus</i> (L.)*	6	B,G,T	28 VI – 23 VII

1	2	3	4	5
41.	<i>Ropalopus ungaricus</i> (HERBST)	1	B	30 VI
42.	<i>Ropalopus clavipes</i> (F.)	8	B,HP	6-8 VII
43.	<i>Callidium violaceum</i> (L.)	3	B,G,Ł	7 VII - 1 VIII
44.	<i>Callidium aeneum</i> (DEG.)	1	B	29 VI
45.	<i>Phymatodes testaceus</i> (L.)	1	G	22 VI
46.	<i>Poecilium alni</i> (L.)	1	B	13 VII
47.	<i>Anaglyptus mysticus</i> (L.)	5	B,T,HP,G	4 - 28 VII
48.	<i>Plagionotus arcuatus</i> (L.)	3	B,Ł	9 VII, 22 VII
49.	<i>Xylotrechus rusticus</i> (L.)*	a	B,HP	27 VI - 2 VIII
50.	<i>Cyrtoclytus capra</i> (GERM.)	8	HP	6-29 VII
51.	<i>Clytus lama</i> MULS.*	22	B,R,HP	29 VI - 2 VIII
52.	<i>Clytus arietis</i> (L.)	2	B	4 VII, 11 VII
53.	<i>Monochamus galloprovincialis</i> (OLIV.)	4	B	26 VII - 1 VIII
54.	<i>Monochamus sartor</i> (F.)	24	B,PM	17 VII - 23 VII
55.	<i>Monochamus sutor</i> (L.)	4	B,R	30 VI - 21 VII
56.	<i>Anaethetis testacea</i> (F.)	2	G	4-8 VII
57.	<i>Pogonocherus hispidus</i> (L.)	ż	B	
58.	<i>Acanthoderes clavipes</i> (SCHRANK)	a	B,HP,R	28 VI - 6 VIII
59.	<i>Acanthocinus reticulatus</i> (RAZ.)*	a	B	larwy (larvae)
60.	<i>Leiopus nebulosus</i> (L.)*	a	B,KP,R	1 VII; larwy (larvae)
61.	<i>Agapanthia villosoviridescens</i> (DEG.)	a	B,BG,De,J,K,R	12 VI - 28 VII
62.	<i>Tetrops praeusta</i> (L.)	3	B,D,G	10, 29 VI
63.	<i>Saperda perforata</i> (PALL.)	4	B	23 VII - 1 VIII
64.	<i>Saperda scalaris</i> (L.)	a	B,R	30 VI - 9 VIII
65.	<i>Saperda populnea</i> (L.)*	1	B	30 VI
66.	<i>Saperda carcharias</i> (L.)*	2	B	larwy (larvae)
67.	<i>Menesia bipunctata</i> (ZOUBK.)	ż	B	
68.	<i>Stenostola dubia</i> (LAICH.)	4	B,G,HP	24 V, 6 VII, 15 VII
69.	<i>Oberea oculata</i> (L.)	5	B,G,W	23 VII - 5 VIII
70.	<i>Oberea erythrocephala</i> (SCHRANK)	3	R,HP	1 VII, 6 VII
71.	<i>Phytoecia affinis</i> (HARRER)*	12	B,D,G	26 V - 22 VII

a - liczny (abundant)

ż - wyłącznie opuszczone żerowiska (only empty larval burrows)

* - gatunki wykazane wcześniej z terenu badań (species previously recorded from investigated area) (BURAKOWSKI i in., 1990; SZWAŁKO, KRÓLIK, 1990)

Stanowiska (localities): B - Barwinek i Przełęcz Dukielska (UTM - EV57); BG - Bartnia Góra (EV19); Bi - Bielanka (EV09); D - Dukla (EV48); De - Deszno (EV68); G - Gorlice (EA10); HP - Huta Polańska (EV47); HW - Huta Wysowska (EV17); J - Jaślika (EV57); K - Komańcza (EV76); KP - Królik Polski (EV58); Ł - Łosie (EV09); M - Moszczaniec (EV67); PM - Przełęcz Małastowska (EV18); R - Radocyna (EV27); RW - Regietów Wyżny (EV17); S - Smerekowiec (EV18); T - Tylawa (EV57); UG - Uście Gorlickie (EV08); W - Wysowa (EV17); Wa - Wapienne (EV19).

– *Ropalopus ungaricus*: bardzo rzadki europejski gatunek górski, znany w Polsce zaledwie z kilku stanowisk, przy czym wszystkie z wyjątkiem jednego (PARTYKA, 1987) pochodzą sprzed 50 i więcej lat. Nowy dla Beskidu Wschodniego. Odłowiony w 1987 roku jeden okaz schwytano na sęgu jaworowym (leg. et coll. S. TABOR).

– *Cyrtoclytus capra*: gatunek palearktyczny, w Polsce występujący pojedynczo na nielicznych niżowych stanowiskach; licznie stwierdzony jedynie w Bieszczadach (ŚLIWIŃSKI, LESSAER, 1970). Stanowisko w Hucie Polańskiej (1988, 1990 i 1992 rok) jest pierwszym stwierdzeniem tego gatunku w Beskidzie Wschodnim. Odławiany na *Filipendula ulmaria*.

– *Menesia bipunctata*: gatunek europejski, w Polsce uważany za rzadko występujący. Liczne żerowiska tej kózki znaleziono na martwych gałązkach kruszyny (*Frangula alnus* MILL.) w 1988 roku. Nowy dla Beskidu Wschodniego.

Spośród wykazywanych wcześniej z Beskidu Niskiego gatunków (BURAKOWSKI i in., 1990; SZWAŁKO i KRÓLIK, 1990), w badaniach tu prezentowanych nie udało się potwierdzić występowania następujących gatunków: *Anoplodera sexguttata* (F.), *Tetropium fuscum* (F.), *Acanthocinus griseus* (F.) i *Agapanthia violacea* (F.). Wraz z nimi liczba stwierdzonych aktualnie w Beskidzie Niskim *Cerambycidae* wynosi 75 gatunków.

Oporając się na danych o roziedleniu ogólnym zamieszczonych m.in. w pracach ČEREPANOV'a (1979; 1981–1985), LOBANOV'a i in. (1981–1982) oraz DANILEVSKI'ego i MIROŠNIKOV'a (1985) określono przynależność gatunków stwierdzonych w Beskidzie Niskim do poszczególnych grup zoogeograficznych. Przyjmując definicje sformułowane przez Pawłowskiego (1967), zaliczono *Cerambycidae* Beskidu Niskiego do 10 elementów zoogeograficznych:

- a) gatunki kosmopolityczne: *H. bajulus*
- b) gatunki holarktyczne: *Rh. inquisitor*, *C. rubra*, *C. violaceum*, *Ph. testaceus*
- c) gatunki palearktyczne: *P. coriarius*, *D. collaris*, *P. livida*, *S. melanura*, *S. bifasciata*, *S. attenuata*, *L. quadrifasciata*, *N. major*, *A. striatum*, *A. rusticus*, *T. castaneum*, *S. buprestoides*, *A. moschata*, *M. minor*, *C. aeneum*, *X. rusticus*, *C. capra*, *M. galloprovincialis*, *M. sutor*, *A. clavipes*, *A. violacea*, *T. praeusta*, *S. perforata*, *S. scalaris*, *S. carcharias*, *O. oculata*, *Ph. affinis*
- d) gatunki euroszyberyjskie: *O. cursor*, *Rh. mordax*, *A. tabacicolor*, *T. fuscum*, *A. griseus*, *A. villosoviridescens*
- e) gatunki eurokaukaskie: *G. ruficornis*, *P. cerambyciformis*, *S. nigra*, *L. maculata*, *A. dubia*, *B. tesserula*, *B. maculicornis*, *C. scutellata*, *R. alpina*, *O. brunneum*, *M. umbellatarum*, *R. clavipes*, *P. alni*, *A. mysticus*, *C. arietis*, *A. testacea*, *O. erythrocephala*
- f) gatunki europejskie: *A. barbipes*, *T. gabrieli*, *C. lama*, *M. sartor*, *A. reticulatus*, *L. nebulosus*, *M. bipunctata*, *S. dubia*
- g) gatunki subponto-medytterraneńskie: *C. scopolii*, *P. arcuatus*, *P. hispidus*.
- h) gatunki subatlantyckie: *A. sexguttata*

- i) gatunki borealno-górskie: *C. virginea*, *N. sanguinosa*, *A. sanguinolenta*, *A. reyi*
 j) gatunki górskie: *E. dathratus*, *P. lurida*, *R. ungaricus*

Jak można zauważyć, w faunie *Cerambycidae* Beskidu Niskiego znaczną przewagę posiadają elementy palearktyczne (27 gatunków) i eurokaukaskie (17 gat.), dające łącznie 58,7% ogółu. Zwraca również uwagę fakt małego udziału gatunków górskich (3) i borealno-górskich (4), które stanowią w sumie tylko 9,3%. Niewątpliwie na taki skład fauny ma wpływ mała wysokość n.p.m. badanego pasma górskiego.

Jak już zauważono na wstępie niniejszej pracy, Beskid Niski należy do najmniej zbadanych pod względem przyrodniczym pasm polskich Karpat. Porównując jednak uzyskane wyniki z fauną *Cerambycidae* sąsiednich, lepiej zbadanych Bieszczadów (83 stwierdzone gatunki) można stwierdzić, że w Beskidzie Niskim występuje niemal równie liczne zgrupowanie. Można się też spodziewać znalezienia w następnych latach przynajmniej jeszcze kilku dotychczas nie stwierdzonych gatunków; wskazują na to również dane z sąsiednich regionów.

Autorzy pragną serdecznie podziękować Panom S. KNUTELSKIEMU i Ł. PRZYBYŁOWICZOWI za przekazane okazy, a także wszystkim uczestnikom obozów naukowych Sekcji Entomologii Leśnej Koła Naukowego Leśników AR w Krakowie za wielką pomoc w zbiorze materiałów do tej pracy.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J., 1990: Chrząszcze *Coleoptera* – *Cerambycidae* i *Bruchidae*. Katalog Fauny Polski, Warszawa, XXIII, 15: 1–312.
- ČEREPANOV A. I., 1979, 1981–1985: Usači severnoj Azii. T. 1–6. Nauka, Novosibirsk.
- DANILEVSKIJ M. L., MIROŠNIKOV A. I., 1985: Žuki – drovoseki Kavkaza. Krasnodar. 417 ss.
- KUBISZ D., STOLZMANN P., GRABOWSKI G., 1991: Owady kambio- i ksylofagiczne rezerwatu „Modrzyna” na Przełęczy Dukielskiej (Beskid Niski). Parki Narod. i Rez. Przyr., 10, 1–2: 93–101
- LENCEWICZ S., KONDRACKI J., 1964: Geografia fizyczna Polski. PWN. Warszawa. 486 ss.
- LOBANOV A. L., DANILEVSKIJ M. L., MURZIN S. V., 1981–1982: Sistematičeskij spisok usačej (*Coleoptera*, *Cerambycidae*) fauny SSSR, I–II. Ent. Obozr., 60, 4: 784–803; 61, 2: 252–277.
- PARTYKA M., 1987: Nowe stanowiska *Rhopalopus ungaricus* (HERBST) i *Dorcadion holosericeum* (KRYN.) (*Col.*, *Cerambycidae*) w Polsce. Przegł. Zool., 31, 4: 481–483.
- PAWŁOWSKI J., 1967: Chrząszcze (*Coleoptera*) Babiej Góry. Acta Zool. Cracov., 12, 16: 419–667.
- SZWAŁKO P., KRÓLIK R., 1990: Jodła pospolita, *Abies alba* MILL., nowa roślina żywicielska larw *Xylotrechus rusticus* (L.) (*Col.*, *Cerambycidae*). Przegł. Zool., 34, 1: 161–166.
- ŚLIWIŃSKI Z., LESSAER M., 1970: Materiały do poznania kózek Polski (*Coleoptera*, *Cerambycidae*) ze szczególnym uwzględnieniem Bieszczadów Zachodnich. Roczn. Muz. Górnośl. w Bytomiu, 5: 77–127.

TACIK T., ZAJĄCÓWNA M., ZARZYCKI K., 1957: Z zagadnień geobotanicznych Beskidu Niskiego. Acta. Soc. Bot. Pol., 26, 1: 17-43.

TRELLA T., 1925: Wykaz chrząszczy okolic Przemysła. *Elateridae* – Sprężyki, *Eucnemidae* – Goleńczyki, *Cerambycidae* – Kózki. Pol. Pismo Ent., 4: 92-96.

POLEMIKI

Gdzie jest redaktor?

Jest świętą prawdą, że czytanie cudzych prac inspiruje. To, że lektura pewnej pracy zainspirowała mnie do poniższych rozważań wynika zapewne nie tylko z mego złego charakteru.

Piszę te słowa w chwili, gdy nauka polska jest, delikatnie mówiąc, w nienajlepszej sytuacji. Sytuacja jest, jaka jest głównie dlatego, że nie ma pieni ędzy. Nie mam zielonego pojęcia ile czasu upłynie od napisania do wydrukowania, ale (optymistycznie?) zakładam, że nie aż tyle, aby moje wywody stały się w międzyczasie nieaktualne.

Wskutek ww. braku pieniędzy niektóre nasze czasopisma biologiczne umarły śmiercią raczej nienaturalną. Inne zaś nie tylko nie umarły, ale nawet zaczęły mieć lepszy papier. Żyją one jednak nieraz życiem także dość nienaturalnym.

Sprawa, którą pragnę poruszyć, leży gdzieś w okolicach splotu słonecznego kilku problemów. Czemu służy czasopismo naukowe? W jakim stopniu za jego jakość odpowiada redaktor? Czy i jakie są granice niezręczności językowych dopuszczalnych w tekstach naukowych? Czy i co można zrobić (bez pieniędzy), żeby tych naszych jeszcze żywych czasopism całkiem nie wykończyć? W dalszych rozważaniach będzie mi przyświecał tak zwany chłopski rozum i dobra wola.

Czasopismo naukowe służy porozumiewaniu się specjalistów danej dziedziny. Gdy osoba, która się na czymś zna, coś wymyśli, odkryje, zbada etc., pragnie o tym donieść innym osobom działającym w tej dziedzinie. Aby jej pragnienie zostało spełnione, musi zostać przez swoich (czytających) kolegów zrozumiana. Jeśli autorowi chodzi tylko o kolegów krajowych, pisze w języku ojczystym. Jeśli adresatem jest międzynarodowa społeczność specjalistów, pisze w języku kongresowym tj. najczęściej angielskim. I tu, w tych nieszczęśliwych krajach, w których językiem ojczystym jest np. polski, zaczyna się bal. Poglądy na to, jak powinien wyglądać angielski tekst specjalistyczny pisany przez nie-Anglika (Amerykanie to sprawa inna) wahają się od takiego, że angielszczyzna zawsze i wszędzie powinna być oksfordzka, do takiego, że jeśli tekst jest zrozumiały, to na pewne językowe niezręczności można przymknąć oko. Tuszę jednak, że nawet zwolennicy tych dwóch skrajnych poglądów zgodzą się co do tego, jak tekst wyglądać nie powinien. Nie powinien on mianowicie zapobiegać zrozumieniu przez czytelnika idei, którą pragnął przekazać autor. Nie powinien też pobudzać czytelnika do ataków histerycznego śmiechu (czytelnik może np. być osobą starszą, schorowaną i to mu zaszkodzi). I tu zaczyna się rola redaktora. Poglądy na tę ostatnią także są różne. Od takiego, że redaktor powinien autora przewijać, wychowywać, karmić piersią, w razie potrzeby nawet bijać i prawie pisać za niego pracę, do takiego, że za jakość (w domyśle: merytoryczną) tekstu całkowitą odpowiedzialność ponosi autor. Zupełna zgodność panuje jednak co do tego, że to właśnie redaktor decyduje, co przyjąć, a co odrzucić. A jak decyduje, to na jakiejś podstawie (pomijam czasopisma recenzowane będące u nas rzadkością). Zdrową i rozsądną podstawą decyzji, stosowaną często nawet przez redaktorów nie usiłujących wnikać w merytoryczną jakość tekstu, jest to czy praca jest napisana w sposób zapewniający zrozumiały i jednoznaczny przekaz informacji. Wtedy, nawet jeśli autor np. oszalał i nawypisywał bzdur merytorycznych, czytelnik te bzdury (za które